

JEŹDZIEC i HODOWCA

WARUNKI PRENUMERATY TYGODNIKA WRAZ
Z DODATKAMI W PRZEDDZIEŃ WYŚCIGÓW:
Rocznie 8000 mk., półrocznie 4000 mk., kwartalnie 2000 mk.
Numer pojedynczy tygodnika, lub dodatku 150 mk.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:
Warszawa, Hotel Europejski, 26/106.

wicza, który całą swą energję, talent organizacyjny i kulturę zachodnio-europejską oddał z zapałem umiłowanej sprawie.

Przechodząc do zamierzeń Zarządu stadnin państwowych na przyszłość — trzeba stwierdzić, że są one zakrojone bardzo szeroko; wielka ta praca musi być rozłożona na szereg lat. Przedewszystkiem więc liczba ogierów państwowych winna dojść do 2.500, gdyż obecna ilość tych ogierów 1.150 jest bezwarunkowo niewystarczająca.

W związku z tem jest dążeniem Zarządu stadnin państwowych, aby każde województwo miało oddzielne depo.

Jak to już było zaznaczone Zarząd stadnin państwowych stara się w miarę możności opierać swe zakłady o gospodarstwa rolne. Poszczególne jednak depo, specjalnie zbudowane do tego celu, będą w tym względzie wyjątkami.

Takimi są: Sądowa Wisznia, Gnieszno, Sieraków, Starogard, Kołomyja

SOURBIER 5 l. og. po Gorgos i Sapientia, zwycięzca francuskiego derby 1920 r.

Niemcy przed wojną posiadały 1 ogiera państwowego na 600 koni, Francja na 1.000 koni. Uważając nawet niższą francuską normę za właściwszą, trzeba uznać, że Polska, posiadając około 2.500.000 koni, winna posiadać wymienione 2.500 ogierów państwowych. Cała zaś ilość ogierów państwowych i licencjonowanych ma wynosić przeszło 10.000 ogierów, aby niemi móżdż pokrywać 450.000 — 500.000 matek, taka jest bowiem w Polsce przybliżona ilość systematycznie stanowiących klaczy.

W stadium zupełnego zorganizowania państwowych zakładów chowu koni Polska winna posiadać 13 — 14 depo ogierów, liczących średnio po 150 — 200 ogierów,

Wilno*); w innych województwach kresowych objekty pod depo ogierów nie są jeszcze ustalone. Natomiast co do b. Kongresówki i Małopolski zachodniej oraz Ślązka plan ten jest już opracowany.

Więc z czasem depo ogierów z Janowa zostanie przeniesione do Biały starostwa Krasnostawskiego i będzie miało za zadanie obsługiwanie województwa lubelskiego. Wstępne prace budowy tego depo już rozpoczęto.

*) Ostatnie dwa komplekty budynków dotychczas znajdują się w rękach wojska.

Depo dla województwa warszawskiego zostanie założone w Łącku pow. starostwa Gosztyńskiego, gdzie prace przygotowawcze już się prowadzi.

Dla województwa bielskiego zaprojektowane jest depo w Woli Zambrowskiej star. Łomżyńskiego, zaś dla województwa kieleckiego w Mirowie star. Radomskiego.

Województwo Łódzkie posiada już urządzone depo w Bogusławicach.

Depo ogierów w Krakowie, mieszczące się tymczasowo w stajniach typu wojskowego, ma być przeniesione w najbliższej przeszłości do Drogomyśla (Śląsk Cieszyński) i będzie miało za zadanie obsługiwanie województwa Krakowskiego i ewentualnie Ślązka.

Plan rozwoju stad państwowych nie idzie tak daleko. Zarząd stadnin państwowych stoi na stanowisku, że Państwo powinno hodować tylko elitę, czyli materiał hodowlany bardzo wysokiej klasy, a więc nadzwyczaj drogi a przeto niedostępny, przynajmniej w naszych warunkach, dla hodowli prywatnej.

W tym celu w pierwszym rzędzie będzie szło Zarządowi stadnin państwowych o postawienie na należytych poziomach stad pełnej krwi angielskiej, które zostaną wyodrębnione z Janowa i przeniesione do Koźnic, województwa kieleckiego, jako wymagające specjalnego traktowania jaknajdogodniejszego położenia do przesyłania klaczy prywatnych pod ogiery czolowe. Stado to do Koźnic będzie, według wszelkiego prawdopodobieństwa, przeniesione już jesienią roku bieżącego.

Uznając wielką wartość konia arabskiego w hodowli nasowej Zarząd stadnin państwowych dążyć będzie do wyodrębnienia pepinjerów koni czystej krwi arabskiej. Naten cel przeznaczono Samborzec star. Sandomierskiego, który wszakże będzie zajęty przez Zarząd Stadnin Państwowych dopiero w 1926 r.

Ze względu na potrzebę poważniejszego zasilania depa ogierów państwowych ogierami pół krwi, które dla większości ziem polskich są najbardziej poszukiwane do produkcji konia rolniczego i wojskowego — Zarząd stadnin państwowych zamierza w Janowie Podlaskim rozwinąć na większą skalę wyłącznie produkcję koni pół krwi angielskiej i arabskiej.

Prócz tego Janów ma mieć większą żrebięciarnię, gdzie będzie miało miejsce racjonalne wychowywanie ogierków nabytych od hodowców — na ogiery depa.

Po za wymienionymi trzema stadami Zarząd stadnin państwowych chce utworzyć stado koni tak zwanych krajowych. Zadaniem tego stada będzie utrzymanie w czystości cennych pierwotnych odmian koni miejscowych, ulepszenie ich przez selekcję i należyty wychów, celem wytworzenia pozytywnej odmiany konia roboczego. Dla tego stada zamierza się przeznaczyć maj. Przewodowo star. Pułtuskiego.

Tych kilka pepinjer, ewentualnie jeszcze w związku z jedną żrebięciarnią w Siennicy Królewskiej wyczerpują zakreślony przez Zarząd stadnin państwowych całokształt hodowli państwowej.

Zrealizowanie tego planu — jest poważnym zadaniem życia, — może nawet niejednego pokolenia.

Obecny Zarząd stadnin państwowych zadanie to wprowadza w czyn z całą energią.

Po za pracami technicznymi i organizacyjnymi Zarząd stadnin państwowych spowodował zakaz wywozu

koni pełnej krwi angielskiej z Polski, opracował szereg podatawowych instrukcji fachowych dla swych zakładów, brał udział w redakcji rozporządzeń o poborach koni, mając zawsze na uwadze ochronę materiału zarodkowego i t. p.

W celu uregulowania sprawy księgi stadnej koni pełnej krwi angielskiej według zasad, przyjętych na Zachodzie, Zarząd stadnin państwowych opracował przepisy w tej mierze p. t. „Polska Księga Stadna Koni pełnej krwi angielskiej” (Monitor Polski Nr. 202 — 1919 r.) Pierwszy tom Księgi Stadnej, zawierający konie pełnej krwi z czasów zaborów, wyjdzie niebawem.

Wreszcie Zarząd stadnin państwowych ostatnio przygotował projekt prawa „O kontroli ogierów i rejestracji klaczy”, który to projekt już w tym miesiącu będzie wniesiony do Sejmu.

Uchwalenie tego prawa będzie poważnym krokiem naprzód w uregulowaniu i podniesieniu hodowli koni w Państwie.

Odnosnie Towarzystw Wyścigowych Zarząd stadnin państwowych występował kilkakrotnie do właściwych władz w obronie ich słusznych interesów przed zachłannością samorządu miejskiego, który nakłada na te Towarzystwa podatki, tamujące radykalnie rozwój hodowli konia pełnej krwi w Polsce.

Pragnąc zawsze wysłuchać opinii hodowców całego kraju w sprawach zasadniczej wagi — Zarząd stadnin państwowych zwoływał szereg narad, które w najbliższej przyszłości mają otrzymać formę instytucji stałej, jako „Państwowa Rada do spraw hodowli koni” przy Zarządzie stadnin państwowych.

A teraz parę słów pro personis.

Skład obecny Zarządu stadnin państwowych jest następujący (wymieniam tylko stanowiska kierownicze).

Fryderyk Jurjewicz — Dyrektor.

Jan Czarobowski — Inspektor Generalny i zastępca dyrektora.

Stanisław Szuch — Inspektor Techniczny.

Edward Land — Kierownik Stada i żrebięciarni Janów.

Ryszard Zoppi — Kierownik techniczny działu pełnej krwi w Janowie.

Zdzisław Poklewski-Koziell — Kierownik depa ogierów Janów.

Albin Kajetanowicz — Kierownik depa ogierów Bogusławice.

Tadeusz Piórkowski — Kierownik depa ogierów Kraków.

Tadeusz Filipowicz — Kierownik depa ogierów Sądowa Wisznia.

Gdy mowa o osobach nie sposób przemilczeć o szczerym przyjacielu i doradcy Zarządu stadnin państwowych, jakim jest poseł Witold Poklewski-Koziell, prezes Sekcji Chowu Koni C. T. R., który na swym wysokim stanowisku wiele zdziałał dla sprawy hodowli koni w Polsce.

Polskę musi mieć w opiece jakaś opatrnościowa, nieuchwytna ręka losu, która zawsze w najcięższej chwili wysunie odpowiedniego człowieka dla przeprowadzenia

pewnej pracy czy idei. Tym razem w przełomowym momencie dla polskiej hodowli koni, kiedy wszystko zdawało się być pogrzebanem, ręka ta postawiła na czele tej hodowli p. Fryderyka Jurjewicza, wytrawnego fachowca a przytem człowieka niezłomnej woli, wielkiej pracy, kultury, oraz niepowszedniego rozumu.

Ta sama ręka losu dała mu dzielnych pomocników. Wymienieni urzędnicy — to ludzie niezmordowanej pracy, fachowcy o głębokiej wiedzy specjalnej, z inicjatywą,

a nadewszystko ideowcy, oddający się całkowicie ukochanej sprawie.

Nastroj panujący w Zarządzie stadnin państwowych jest nastrojem pracy twórczej; dewizą Zarządu stadnin państwowych jest jauność i jawność wszelkich poczyną; punktem honoru — wysoki poziom moralny.

W tem tkwi siła ekspansji Zarządu stadnin państwowych.

Jan Grabowski
Inspektor Generalny Z. S. P.

Przegląd prób wyścigowych zagranicą.

(Ciąg dalszy).

Na skutek strajku powszechnego i ograniczonego ruchu kolejowego, wyścigi w Anglii na wiosnę odbywały się w warunkach nienormalnych. Meetingi były bądź skrócone, bądź też włożone w ciśniejsze, niż zwykle ramy. Dość powiedzieć, że „Tysiąc gwinei”, oraz „Dwa tysiące gwinei” były rozegrane jednego dnia: fakt niebywały od początku istnienia tych nagród, zaś meeting w Newmarket zamiast czterech liczył tylko jeden dzień.

Zato też tłumy niebywale zebrały się w tym dniu na obszernych terenach wyścigowych Jockey Clubu — tłumy, które przybyły piezo, końmi, samochodami, na rowerach — jak kto mógł.

Wyścig „Dwa tysiące gwinei” zgromadził u startu 26 trylatków, meldunków było 154.

Zwycięcą Craig an Eran* (żok. Brennan) — drugim był Lemonora J. Watson'a (żok. J. Childs), trzecim — Humorist J. B. Joel'a (żok. Donoghue), czwartym — Alan Breck (żok. Balding).

Champion angielski Donoghue (Donogju), dosiadający Humorista a, sądząc, iż głównym jego przeciwnikiem jest Alan Breck — zawązował z nim nieomal od startu walkę na śmierć i życie. Ale, gdy przy końcu wyścigu Humorist został zaatakowany przez Craiga i Lemonora'e, — Donoghue nie miał już „nic do powiedzenia” — koń pod nim się skończył.

Wygrane pewne o $\frac{3}{4}$ dług., $\frac{3}{4}$ dług. między drugim i trzecim koniem. Dystans 1 mila ang., czas 1'41 $\frac{1}{2}$ ”, nagroda wynosiła 8300 f. szt.

Od czasu ustanowienia „2,000 Ga.” t. j. od 1809 r.**), wyścig ten odbywał się co roku bez przerw, i bez

Craig an Eran og. ga. ur. 1918 r. w st. lorda Astor.

MAID OF THE MIST (1906)				SUNSTAR (1908) 2-D			
Sceptre (1899)		Cyllene		Dotia		Sundridge	
Ornament	Perdissian D-L	Alexandra	Boon Vira	Laurella	Loyd Oak	Scots	Amphion
Lily Aves	Bird Or	Prudla	St. Sanna	Distant Silence	Isontny	Vida	Bird Or
				Amhurstale	Peterech	Pilgrimage	Sea Saw
						Samba	Sundale
						Springfield	Specialism

Maid of the Mist była pierwszym zrebieniem słynnej Sceptre*), która w hodowli angielskiej odegrała podobną rolę jak np. Kincesm w austriackiej.

Sunstar wygrał „2,000 Ga.”, później zaś Derby.

Nagroda „Tysiąc gwinei” (1) zgromadziła 24 klacze (meldunków 154 t. j. dziwnym zbiegiem okoliczności tyleż co w „2,000 Ga.”). Wyścig wygrała niespodziewanie Bettina M. W. Raphael'a (z. Bellhouse), drugą Petrea M. W. Clark'a (z. Carlake) i dopiero trzecią Pompadour córka Bayardo, na którą bardzo liczono. Wygrane w 1'44 $\frac{1}{2}$ ” o 1 $\frac{1}{2}$ dług., $\frac{3}{4}$ dług. między drugim a trzecim koniem. Wysokość nagrody 8,200 f. szt. Bettina (Swinford) biegła jako dwuletnia pięć razy, wygrywając jeden nieduży wyścig, natomiast Pompadour była bardzo obiecująca.

*) Nazwa góry w Szkocji.

**) W r. 1809 „2,000 Ga.” wygrał Wizard.

*) Klacze tej polwzięły osobne studjum.

ukryte wady koni. Słabym punktem w ustroju Humorist'a były zbyt cienkie i delikatne naczynia krwionośne, to też dobrze, że nie mógł on tej skłonności przekazać potomstwu, którego, jako derbieta miał by niewątpliwie okazać znaczną ilość pozostawić.

Skłonność do pęknięcia naczyń krwionośnych u Humorist'a pochodzi prawdopodobnie od Hermita, który w rodowodzie Humorist'a występuje trzykrotnie: jako

ojciec Distant Shore, Suicide i Timothy. Hermit, który wygrał derby w 1867 r., na kilkanaście dni wcześniej miał krwotok, to też lord Falmouth uśmiechał się tylko, gdy mu ktoś doradzał, aby klacze swoje krył tym ogierem.

Toxophilite, reprezentowany w rodowodzie Humorist'a przez Quiver, cierpiał również na krwotoki**).

(d. c. n.).

St. Szuch.

Chów koni z punktu widzenia wojskowego.

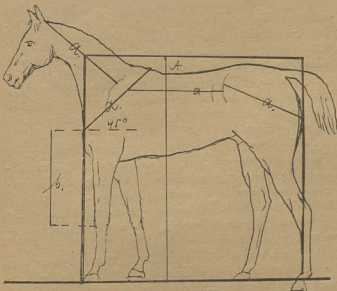
Najodpowiedniejszym dla celów wojskowych jest koń pełnej krwi angielskiej, lub wysokiej półkrwi z domieszką krwi arabskiej czyli wachodniej.

Konie zimnokrwiste albo też z domieszką zimnej krwi są dla armji mniej użyteczne, a więc mniej odpowiedzialne.

W koniu wojskowym szukamy następujących zalet:

1. *Co do charakteru i temperamentu.* Koń powinien być łagodny i łatwy do obrządzenia, wskutek połączenia dobrej i prawidłowej budowy ciała z łagodnym charakterem łatwy do ujeżdżania pod siodłem i w zaprzęgu, nie leniwy t. j. z odpowiednią żywością, z drugiej zaś strony nie gorący się i nie zanadto lękliwy.

2. *Co do budowy.* W ogólnym zarysie wrysowawszy konia w czworobok od kończyn piersi z jednej strony, i kończyn zadu z drugiej strony, zaś kończyn kopyt (t. j. ziemi) z trzeciej do najwyższego punktu grzbietu (kłębu) z czwartej strony, powinien koń budowy idealnej — być trochę niższym, aniżeli jest długim. (fig. 1).

Wziąwszy pod uwagę długość czterech linii (a) t. j. linii łopatkowej, linii środkowego tułowia, linii zadu (mierzonej od biodra do ostatniej kończyny zadu) i linii

szyi (mierzonej od ucha do łopatki) — powinny te cztery linje być równej długości. Długość teje linji, mierzona od kończyny piersi pionowo ku ziemi, powinna sięgać poniżej kolana (b).

Linja łopatkowa powinna spaść pod kątem 45° ku ziemi.

Głębokość klatki piersiowej (mierzona linią pionową od kłębu do dolnej linji piersiowej) powinna równać się długości nóg — co się bardzo rzadko zdarza, gdyż zwykle nogi są trochę dłuższe.

W proporcjonalnie zbudowanym koniu zlewa się linja kłębu z linią grzbietu w połowie górnej linji — mierząc ją od ucha do ostatniej kończyny zadu. Nazwijmy punkt ten „punktem wyrównawzenia” (A). W punkcie tym kończy się bowiem obciążenie nóg przednich (które to obciążenie jest większe), a zaczyna się obciążenie nóg tylnych (które jest mniejsze).

3. *Co do jakości materiału.* Wziąwszy więc pod uwagę ogólny ten zarys, szukamy dalej u konia użytecznego wojskowego silnych suchych kości, krótkich płaskich piszczeli, zdrowych kopyt, regularnych suchych stawów, dobrego wzroku.

4. *Co do mechanizmu ruchowego,* wrodzonych lekkich chodów, talentu do galopu i skakania, prawidłowego postawienia nóg w końcu.

5. *Co do organizmu wewnętrzznego,* zdrowia, mocnego serca, zdrowego organu oddechowego i na ogół

6. *Nadzwyczajnej odporności i wytrzymałości.* Zważywszy więc jakiego konia armja potrzebuje, dążnością każdego hodowcy winien być wychów takiego konia, tembardziej, że będzie on najodpowiedniejszym dla pojazdu i dla pracy na roli.

Polska jest krajem przeważnie rolniczym, o szczupłej ilości dróg komunikacyjnych. Miejscowości od siebie są oddalone, i koń polski niezbędnie potrzebnym jest nie tylko do uprawy roli, lecz i do szybkiej komunikacji na większych przeżarciach.

Koń zaś wojskowy polski górować powinien wszystkimi powyżej opisanymi zaletami, bo przy otwartych nie-

**9) Ta niezmiernie ważna sprawa znajduje ciekawe oświetlenie w artykule R. Busow'a „III Rundschau f. Vollblutzüchtertel. IV.

zmniejszyć długich granicach armia winna być ruchliwą, a zawdzięczać to będzie prawie wyłącznie dobremu koniowi.

Koń przy dość ostrym klimacie wychowany na wapiennej glebie, odżywiany odpowiednimi dla rozwoju kości roślinami (np. esparsetą, lucerną i owsem), zmuszany do ruchu na pastwisku nie całkiem równym powinien by się najlepiej rozwinąć i przez to być najodpowiedniejszym dla armii.

Zoopatrywanie dla armii w konie chowu stadnin rządowych lub wojskowych byłoby po pierwsze za kosztowne, a po drugie stanowiło by zbyt silną konkurencję dla hodowców. Prywatny chów koni w kraju by ucierpiał, a nawet częściowo ustał, zakupywanie zaś koni dla armii za granicami państwa jest tylko możliwym i dozwolonym, gdyby się w kraju niezbędnych i nagle potrzebnych koni nie znalazło.

Potrzeby dla armii powinny być pokrywane corocznym zakupem remont czyli młodych koni, *tylko w kraju*.

Armia potrzebuje: 1) koni artyleryjskich typu ciężkiego i lekkiego, 2) koni wierzchowych, 3) koni taborowych ciężkich i lekkich i 4) koni jucznych.

Odpowiednie Komisje wojskowe zakupują konie tam gdzie je znajduje.

Zadaniem wszystkich czynników popierających chów koni byłoby doprowadzenie z czasem do tego, żeby w całym kraju, gdzie tylko koń się chowa, znalazł się też koń odpowiedni dla armii.

Szczególnym problemem do rozwiązania w dziedzinie chowu koni jest zainteresowanie i poniekąd zmuszenie tych obywateli, którzy dane po temu mają, ażeby z zamiłowaniem i ofiarnością chcieli przyłożyć rękę do racjonalnego i pożytecznego chowu koni. Kraj tylko wtedy produkuje dobre konie, gdy koń i wszystko, co się z nim wiąże, jest popularnym i poniekąd intratnym dla hodowców.

Rząd ma do dyspozycji środki, którymi chów koni w kraju podniesionym być musi: wojskowością zaś, a zwłaszcza kawalerją może zainteresować obywateli do brania udziału w sporcie konnym, przez co wzmocnić też zainteresowanie do chowu tego szlachetnego zwierzęcia.

Pożądanem też by było, ze względu na znaczenie konia artyleryjskiego w ostatniej wojnie, wprowadzenie zawodów konia artyleryjskich (tak konkursów, jak i wyścigów zaprzęgów), by wyodrębnić najlepszy typ konia do zaprzęgu armatniego.

Sposoby popierania chowu koni. W kraju ze strony rządu są następujące:

1. Rząd w osobie instytucji Minist. Rolnictwa nie powinien, jakęś już wzmiankowali, utrzymywać dużo własnych stad koni ciepłokrwistych. Nie należy odbierać ochoty prywatnym hodowcom do hodowania koni na własną rękę, nikt bowiem nie jest w stanie wytrzymać konkurencji rządowej.

2. Zadaniem stadnin rządowej, jeżeli taka egzystuje, byłoby w pierwszej linii staranie się utrzymania krwi orientalnej (arabskiej), której jako odświeżającej domieszki chów koni zawsze potrzebuje.

3. Zadaniem rządu (Ministerstwa Rolnictwa) jest zakup ogierów bądź za granicami państwa, bądź też najlepszych w kraju, urządzenie licznych depo ogierów i od-

powiednie rozmieszczenie tych ogierów w całym kraju.

4. Rząd powinien wszystkie prywatne ogiery licencjonować, i wogóle materiał hodowlany w kraju mieć pod ścisłą kontrolą.

Ogiery, którym licencji nie udzielono, powinny być do chowu niedopuszczane.

5. Za ogiery kupione w kraju od prywatnych hodowców powinny być płacone lepsze ceny, ażeby hodowców zachęcić. Wiadomą jest rzeczą, że od tej samej klaczy i od tego samego ogiera nie każde źrebię się uda, i wogóle mało do chowu zdalnych ogierów się rodzi.

Koszty hodowców są znaczne nim się dochowają dobrego ogiera. Pod tym względem trzeba i to mieć pod uwagę, że hodowcy, sprzedając za dobrą cenę rządowi konie, będą nadal hodować w kierunku przez rząd wskazanym, a więc użyteczne dla armii konie.

6. Wszelkie próby materiału hodowlanego jak np. wyścigi powinny być przez rząd jaknajusilniej popierane i subwencjonowane.

7. Niezbędnie jest też potrzebny coroczny spis koni w całym kraju, i prowadzenie dokładnej statystyki szczególnie materiału hodowlanego.

Słowem rząd, stosując się do potrzeb kraju, wystrzeżać się powinien wszelkiej akcji niewygodnej lub szkodliwej dla prywatnej hodowli, a natomiast winien popierać ją wszelkimi możliwymi środkami.

Nie każdemu człowiekowi jest wrodzone zamiłowanie do konia, a z zamiłowanych jest tylko mała cząstka wybranych t. j. takich, którzy się na koniu znają.

Jak na polowaniu rozróżniamy strzelców i myśliwych, tak między koniarzami rozróżniamy jeźdźców (woźniców) i znawców. Do tych ostatnich musimy w pierwszej linii zaliczyć tych, którzy sztukę konnej jazdy i znajomość konia łączą w jednej osobie.

Jeźdźcem jest ten, który, wskutek wrodzonego talentu łączy dwa ciała, t. j. człowieka i konia elastycznie w jedną ruchliwą bryłę i podporządkowuje bezwarunkowo jednej t. j. ludzkiej woli.

Znawcą konia zaś jest jeździec, który dla oceny konia posiada oko specjalnej inteligencji, z wrodzonym talentem natychmiastowego odczuwania tego, co widzi. Oko znawcy konia powinno być momentalnie jak by uderzone wszelkim defekcikiem, okazującym się na oglądanym koniu. Z drugiej strony powinno to oko też sądzić wewnątrz konia. W oku znawcy powinien być jakby barometr, natychmiast dokładnie wskazujący wszelką wartość konia.

Naród polski jest do konia stworzonym i tradycyjnie przywiązany — niechże się nam uda wzbudzić zamiłowanie i pasję do tego szlachetnego zwierzęcia i odwiecznego towarzysza broni polskiego żołnierza.

Chów konia w Polsce jest w początkach, hodowców mamy jeszcze nie wielu, jeźdźców więcej, znawców konia najmniej.

Niech wspólna praca podąży ku temu, aby z czasem szlachetny koń polski w Europie zajął odpowiednie miejsce, a hodowców, jeźdźców i znawców namnożyło się.

Poznań, 13 stycznia 1922 roku.

*Rheina-Wolbek płk.
Szef Ramonta D.O.K. Poznań.*

KRONIKA.

KRAJOWA.

— **Walne Zebranie** Wielkopolskiego Towarzystwa Wyścigów Konnych w Poznaniu w dniu 3 lutego b. r. wybrało nowy Zarząd Towarzystwa w osobach: K. Żychlińskiego, hr. St. Łąckiego, hr. J. Czarneckiego, hr. A. Żółtowskiego, hr. Sumińskiego, hr. Dąbskiego, K. Chłapowskiego, płk. Wolbeka, ppłk. Poten.

Do ściślejszego Zarządu powołani: na prezesa K. Żychliński, na wice-prezesa hr. A. Żółtowski, na skarbnika hr. Łącki, na sekretarza płk. Wolbek.

Lokal Towarzystwa mieści się przy ul. Młyńskiej Nr. 13 w Poznaniu.

— **Meeting wyścigowy** połączony z konkursem hippicznym i popisem wzorowej jazdy, urządzony przez Towarzystwo miłośników jazdy konnej w Krakowie na torze w Krzeszowicach (pół godziny jazdy od Krakowa, tor blisko przy stacji) rozpocznie się 29 czerwca t. b.

Boksy doskonale położone na 70 koni tuż obok.

Propozycje zostaną ogłoszone w pierwszej połowie kwietnia.

— **Program Konkursów Hippicznych w Warszawie na r. 1922-gi.**

(dokończenie).

ŚRODA, 7 CZERWCA.

13. *Konkurs Myśliwski (International). Nagroda 50,000 mk.*
1-mu koniowi 18,000 mk., 2-mu 12,000 mk., 3-mu 8,000 mk., 4-mu 6,000 mk., 5-mu 4,000 mk., 6-mu 2,000 mk.
14 przeszkód do 1.20 m. wysok. i 4 m. szer.
Stawka 500 mk.

14. *Konkurs Myśliwski. Nagroda M. S. W. 30,000 mk.*
1-mu koniowi 12,000 mk., 2-mu 8,000 mk., 3-mu 6,000 mk., 4-mu 4,000 mk.

Jeźdźcy podoficerowie W. P. na koniach należących do M. S. W.

Dla jeźdźca zwycięzcy srebrny zegarek od Klubu Jazdy.

12 przeszkód do 1.10 m. wysok. i 3.50 m. szer.

Stawka 100 mk.

15. *Championat Słoku na szerokość (International). Nagroda 40,000 mk.*

Dla zwycięzcy 40,000 mk. i dla jeźdźca zeton Klubu Jazdy.

Pierwszy skok 4 m. Do 5.50 m. dodaje się po 50 c. od 5.50 m. po 25 c. szerokości. Dwukrotna próba i dwukrotne wyłamanie dozwolone przy każdym skoku. Skok obowiązkowy od 5 m. Udział dwóch koni różnych właścicieli wymagany.

Stawka 400 mk.

16. *Konkurs Zwyczajny Poczieszenia (International). Nagroda 40,000 mk.*

1-mu koniowi 15,000 mk., 2-mu 10,000 mk., 3-mu 6,000 mk., 4-mu 4,000 mk., 5-mu 3,000 mk., 6-mu 2,000 mk.

Dla koni które do 30.V nie wygrały 10,000 mk. na konkursach w Warszawie, a przyjmowały w nich udział. Współzawodnicy bez opłaty stawki zostaną zapisani przez Sekretarjat Klubu Jazdy.

10 przeszkód do 1.20 m. wysokości i 4 m. szer.

Konkursy odbędą się w Warszawie, o miejscu ogłoszenie nastąpi dodatkowo.

Początek konkursów o godzinie 2-ej po południu.

Normy czasu w poszczególnych konkursach zostaną ogłoszone wraz z planami konkursów do dn. 29 maja.

Jeźdźcy zwycięzcy w konkursach Nr. Nr. 1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 13, 14 i 16 otrzymują kubek „Klubu Jazdy”.

Warunki szczegółowe championatu konia wojskowego w załączeniu.

Zapisy do wszystkich konkursów zamykają się w Sekretarjacie Klubu Jazdy, (Kancelarja Towarzystwa Zachęty Hodowli koni w Polsce, Warszawa, Krak. Przedmieście 32) 29 maja o godzinie 8 wiecz. Właściciel lub jego pełnomocnik, zapisujący konia do konkursu, jest odpowiedzialny za prawdziwość i ścisłość podanych szczegółów dotyczących kariery i pochodzenia konia. W zapisie winny być podane: a) imię i nazwisko właściciela konia lub zapisującego, b) nazwa konia, c) wiek, pleć i maść, (7 l. i st. można podawać jako pełnoletnie), d) pochodzenie konia (może być i niewiadome), oraz winny być dołączone stawki w pełnej wysokości. (Przy powtórnym zapisie wystarcza wymienienie nazwy zapisującego i konia z załączeniem stawki). Zapisy wysłane pocztą lub telegrafem będą ważne o ile nadejdą do Sekretarjatu przed g. 8 wiecz. 29 maja. Zapis, który nie uczyni zadość powyższym wymaganiom, nie może być przyjętym. Przy zapisie należy w miarę możliwości wymienić imię i nazwisko jeźdźca, który ma dosiadać konia w danym konkursie. Po. oficerowie mogą wymienić według życzenia rangę i pułk w którym służą.

ZAGRANICZNA.

John Porter. 21 lutego w Anglii zmarł w 83-im roku życia John Porter, najsłynniejszy trener, osobistość rzadko popularna nie tylko w świecie sportowym angielskim. Dostyc powiedzieć, że do 1915 roku konie trenowane przez niego wygrały 1063 wyścigi na summe 723,000 funtów szterlingów. Z jego pupilów Derby wygrały: Blue Gown w 1868 r. Shotover w 1882 r., Saint Blaise w 1883 r., Ormonde w 1886 r., Sainfoin w 1890 r., Common w 1891 r. i Flyiny Fox w 1899 r. Przez niego trenowany laonomy wygrał jako trzylatek Cambridgehire, jako cztero i pięcioletek Ascot Gold Cup; La Fleche wygrała 1000 gw., Oaks, St. Leger i Cambridgehire, a Paracox w 1885 r. wygrał Grand Prix de Paris.

W pogrzebie Johna Portera brały udział wszystkie znakomitości nie tylko sportowe, ale i wiele ludzi wybitnych ze wszystkich sfer towarzyskich i społecznych. Nawet dwór angielski kazał się na nim reprezentować.

W Hiszpanji do niedawna sport wyścigowy nie był bardzo rozwinięty. Od kilku lat jednak wyścigi zyskują coraz większą popularność i obecnie rozgrywają się już na czterech torach w Madrycie, San Sebastianie, Seville i w Barcelonie.

Do Grand Prix w San Sebastianie imienia J. K. M. Alfonsa XIII (500,000 peset, 2400 mtr.), która będzie rozegrana we wrześniu r. b., zameldowano, oprócz hiszpańskich, konie z Francji, Anglii, Włoch, Belgii, Irlandji i Stanów Zjednoczonych. Z 83 koni zameldowanych, 42 są francuskie. Z angielskich Lord Londonderry zameldował Polemarcha, zwycięzcę zeszłorocznego St. Leger'u angielskiego. Lord Cornarvon — Franklina, który, jeżeli będzie w porządku, bardzo łatwo może się zemścić za swoją porażkę w St. Leger. Z innych angielskich koni mają zapisy do tej nagrody, wynoszącej na nasze marki przeszło sto milionów: Aymestry p. H. S. Perse'a, Charleville pani Fred Hardy, Condover i Kitchener pani A Bendir, Eaglehawk p. H. Cunliffe Owen'a i Copyright i Corporal p. J. Hornung'a. Z irlandzkich koni zameldowano 2 bardzo dobre: Pucka Sahib p. J. Arnot't'a i George Lowe p. J. L. Royer'a.

Najwidoczniej tak poważna suma tej nagrody jest łakomą przynętą nawet i dla właścicieli z Anglii, kraju rzadko bogatych lordów, którym, jak tam utrzymują zarobliwie, dorównać mogą tylko bookmakerzy angielscy, słynący z bogactwa i szerokich giestów.

Z powodu pięknej pogody tory wyścigowe we Francji są w doskonałym porządku i robota na nich idzie pełnym tempem. Trenerzy galopują konie ostrzej przeważnie na dystansie od 1200 do 1600 mtr., nie mówię już o koniach przeszkodowych, które galopują na dystansie do 2500 mtr.

Znani angielscy sportsmeni Lord Derby i Sol Joel, niezależnie od wielkich stajen wyścigowych posiadanych w Anglii, założyli stajnie i we Francji. U trenera W. Pratt'a w Chantilly Lord Derby ma 12 koni (5 trzyl. i 7 dwul.,) a p. Sol Joel 6 koni (2 starsze, 2 trzyl. i 2 dwul.).

W Anglii na giełdzie bookmakerskiej już zostały ogłoszone coty na wielkie wiosenne handicapy. Z nich możemy się orientować w szansach koni. Pomimo dobrych zapisów zakłady w tym roku idą ospale.

W Lincolnshire Hncp. głównymi faworytami są 4 l. Aclare (7 at. 7 lb.) i 5 l. Vivaldi (7 at. 9 lb.); coty ich wahają się jeszcze ciągle między 100 : 6 i 100 : 3; Monarch (8 at. 6 lb.) wybitny dwulatek 1920 r., w przeszłym pokazał, że dystansu nie wytrzymuje, ze względu na krótki dystans cotowany jest wysoko 100 : 6; bardzo mało jest zakładów na zeszłorocznego zwycięzcę tej nagrody 5 l. Soranus'a 18 : 1; 5 l. Twickenham trzyma się równo 25 : 1; za to Highlander spadł nisko z 100 : 5 na 25 : 1.

Chociaż jedynie większe zakłady są na Grand National, mimo to i one idą leniwie. Najwięcej zakładają się na zeszłorocznego zwycięzcę 11 let. Shann Spadah (12 at.

3 lb.) na cotę 100 : 8 i na 11 let. Neurotic'a 20 : 1, konia tej samej stajni. Druga stajnia mocno reprezentowana jest stajnia p. Whitakera: Arravale 100 : 7 i Ardonaigh 25 : 1. Francusko-amerykański Duettiate, szczególnie po ostatniem zwycięstwie stoi wysoko 100 : 6.

— **Alger.** „Prix Gladiateur Algerien” 15,000 fr. 4500 mtr. — 5 lutego.

Ninabourg, og. gn., 4 l., 57 kg. (Combourg i Ste Nena) br. Zermati (z. Vinciguera) 1.

Vladivostock — 2, Scott — 3, b. m. 4 konie.

Wygr. o 1/2 dl., 1 dl. — Czas 4'48".

Razem z wyścigami odbywają się i biegi klusackie pod wierzchem.

— **Cannes.** „Course de haies de Cannes” 20,000 fr. 3500 mtr. — 12 lutego.

Patrole wał. gn., pl. 68 kg. (Mushroom i Pastry-cock) Duc Decazes (z. Niaudott) — 1.

Manus — 2, Gribouille — 3, b. m. 2 konie.

Wygr. o 2 dl. — 3 dl.

— **Pau.** „Prix du Palais d'Hiver (ploty) 25,000 fr. — 3500 mtr. — 12 lutego.

Charabia og. 4 l., 64 kg., (Cadet Roussel i Cabane) Duc Decazes (z. W. Head) — 1.

Camoufflet — 2, Gaspilleur — 3, b. m. 6 koni, z których jeden upadł. Wygr. o 3 dl. — 1 dl.

— **Rzym.** „Prem. Optional” (handic. otwarty) 20,000 lir. — 1400 mtr. 19 lutego.

Fraschetta kl. 3 l., 51 1/2 kg. (Signorino i Fragola) p. E. Gallina (z. E. Doumen) — 1.

Admeto 49 kg. — 2, Rododendro 45 kg. — 3, b. m. 5 koni.

Wygr. o 1 dl. — 3 dl. — 3 dl.

— **Uruguay.** „Benito Villanueva” (15,000 pesos i przedm. artyst.) rozgrywaną w Montevideo wygrał od 12 współzawodników Schahriar syn Craganour'a i Schéhérazade'y od Jardy.

— **Alger.** „Derby d'Alger” 15,000 fr. — 2500 mtr. 19 lutego.

Tukase og. gn., 3 l., 60 kg. (Ukase II i La Commanderie) p. Boittin Bertin (z. Drayton) — 1.

Brisbane II — 2, Langrune — 3, b. m. 2 konie.

Wygrane bardzo łatwo w 2'48".

— **Rzym.** „Wielki wyścig płotowy” 15,000 lir. dyst. 3200 mtr., 23 lutego.

Mirçon og. 5 l., 67 kg. (Rabelis i Miss Gennes) p. G. Montel (z. C. Nervo) — 1.

Dafila — 2, Fromelles — 3, b. m. 5 koni. Wygr. o 3 dl. — 5 dl.

Nagr. „Drugi Optional” (hand. otwarty), 10,000 lir. 1400 m.

Piave og. 3 l., 64 kg. (Guido Reni i Poppée II) Ugo Gascotti (z. C. Nervo) — 1.

Contessina 53 kg. — 2, Muskokee 58 1/2 kg. — 3, b. m. 5 koni. Wygr. o 2 dl. — 4 dl.

DEPO OGIERÓW PAŃSTWOWYCH W POLSCE.

Szczegółowe zestawienie stacji kopulacyjnych i dzierzaw według województw oraz osiągnięte rezultaty pokryć w sezonie 1921 r.

WOJEWÓDZTWO	ILOŚĆ										Z POKRYTYCH KLACZY BYŁO												
	stac. kopul.			dzierzaw.			ogółem			na stacjach kopulacyjnych			ogółem			na stacji kopul.			ogółem				
	w dzierzaw.			na stacjach kopulacyjnych			w dzierzaw.			na stacjach kopulacyjnych			w dzierzaw.			na stacji kopul.			ogółem				
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
	5	10	7	7	12	18	567	289	856	56	41	47	414	153	120	169	534	322	62	38			
Białostockie	8	21	3	3	11	24	544	179	723	25	59	30	495	49	129	50	624	99	86	14			
Cieszyńskie	11	23	19	19	30	42	1263	988	2251	55	52	53	881	433	382	555	1263	988	56	44			
Kieleckie	17	68	46	47	63	115	4321	1790	6111	63	38	53	3649	672	1114	676	4763	1348	78	22			
Krakowskie	17	39	35	35	52	74	2021	1332	3353	52	38	45	1384	637	469	863	1853	1500	55	45			
Lubelskie	17	59	76	82	93	141	2537	3266	5803	43	40	45	2141	396	1601	1665	3742	2061	65	36			
Lwowskie	18	42	19	19	36	61	2165	624	2789	51	33	46	1439	726	218	406	1657	1132	60	40			
Łódzkie	6	23	18	18	24	41	841	553	1394	36	30	34	771	70	206	347	977	417	70	30			
Stanisławów.	—	—	—	12	13	13	—	368	368	—	28	28	—	—	183	185	183	185	50	50			
Tarnopolskie	20	41	25	25	45	66	2185	871	3056	53	34	46	1323	1046	299	387	1622	1434	53	47			
Warszawskie	—	—	—	1	1	1	—	21	21	—	21	21	—	—	2	19	2	19	10	90			
Wojłyńskie	119	326	261	268	379	595	16444	10281	26725	600	385	448	12497	4183	4723	5322	17220	9505	65	35			
RAZEM.																							

UPRZĘŻE ROBOCZE SUROWCOWE, WYJAZDOWE, SIODŁA, PRZYBORY SPORTOWE, MYSLIWSKIE PODRÓŻNE POLECA W OLBRYZYM WYBORZE.

NAJWIĘKSZA
W KRAJU FA-
BRYKA BRANŻY
RYMARSKO-SIO-
DLARSKIEJ

SPÓŁKA WY-
TWÓRCZA POL-
SKICH RYMARZY
I SIODLARZY

FIABRYKA I ZARZĄD: NALEWKI 2a PASAŻ SIMONA
TELEFON 144-13 WINDY Nr. 10 i 9.

SKLEPY WŁASNE: WARSZAWA MARSZAŁKOWSKA 15 a,
ŁÓDŹ: PIOTRKOWSKA 100, POZNAŃ: PODGÓRNA 14,
LUBLIN: KRAK.-PRZEDM., 49 KALISZ: RYNEK.

SIODŁA ZAPRZĘGI PRZYBORY
SPORTU

POLECA

Ł. LASSOTA i Syn
WARSZAWA

ul. TRĘBACKA Nr. 6, Tel. 299-39.

PALCIE TYLKO

NAJLEPSZE, NAJWYTWORNIEJSZE

— PAPIEROSY —

NAPOLEON 15 mk. szt.

ZEPHYR 10 mk. szt.

FABRYKI

SYRENA

ŻAĆ
WSZĘDZIE!

Stowarzyszenie Rolnicze do Zakupu i Sprzedaży Koni

(w Warszawie, ul. Kopernika 80 gmach C. T. R.)

Komisowe kupno i sprzedaż

„adres telegr. KUPRON”

koni, uprzęży i ekwipaży.

Do wiadomości Ziemian!

Szan. PP. Ziemian uprzejmie prosimy we własnym swym interesie o rychłe nadsyłanie swych adresów z wyszczególnieniem nazwy majątku, obszaru, najbliższej poczty, posiadających cegielnie, browary, gorzelnie, młyny etc. dla umieszczenia **bezpłatnie** w wkrótce mającej ukazać się z druku nakładem

T-wa Zakładów Graficznych „STANISŁAW LITYŃSKI i S^{KA}”

Warszawa, Nowy-Świat 8, tel. 244-18

**Księgi Adresowej Obywateli
Ziemskich Rzeczypospolitej Polskiej**
oraz Spisu Kółek rolniczych, Sejmików, probostw,
kooperatyw i fabryk

Cena księgi do wyjścia z druku Mkp. 2000.—

„ „ po wyjściu „ „ 3000.—

Pieniądze nadsyłać można pod wyżej wskazanym adresem przekazem pocztowym lub markami poczt.

Ceny ogłoszeń firm handlowo-przemysłowych 1 str. przed tekstem Mkp. 60,000 para 45,000

1/3 „ „ „ „ 32,000 „ 25,000

1/4 „ „ „ „ 17,000 „ 14,000